

Datum: 24 november 2020
Onderwerp: Themanotitie '(vecht)scheidingen'

Inleiding

Landelijk hebben jaarlijks zo'n 70.000 kinderen te maken met de praktische, financiële en emotionele gevolgen van het feit dat hun ouders uit elkaar gaan. Niet alle ouders komen er samen uit in deze moeilijke periode. Deze scheidingen kunnen zodanig uit de hand lopen dat gesproken wordt van een vechtscheiding. Daarbij zijn ouders zo verbeterd bezig met hun eigen strijd dat ze de belangen van de kinderen nogal eens uit het oog verliezen (bron: www.rechtspraak.nl).

Taak gemeenten

Ouders hebben uiteraard zelf de eerste verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat hun kinderen geen nadelige gevolgen ervaren van hun scheiding. En dat doen zij in veel gevallen ook. De gemeente kan hierbij preventief ondersteunen door het bieden van hulp bij opvoedvragen bij scheiding, bijvoorbeeld door het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Kenniscentrum Kind en Scheiding. Zo heeft het Kenniscentrum (online) spreekuren waar ouders hun vragen kunnen stellen aan de aanwezige deskundigen (inclusief advocaat, mediator, stiefcoach en psycholoog).

In de praktijk komen we echter ook gezinnen tegen waar ouders vaak onbewust en soms zelfs bewust hun verantwoordelijkheden richting de kinderen vergeten. In die gevallen waar het kind ernstig lijdt onder de scheiding heeft de gemeente de taak om het gezin te ondersteunen. Die ondersteuning is divers:

- Psychologische ondersteuning van het kind
- Ondersteuning aan de ouders bij communicatieproblemen in relatie tot het kind
- Begeleiding omgang
- Trajecten als Ouderschap Blijft

De gemeente is niet verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning bij juridische geschillen. Mediation waarbij hulp wordt geboden aan de ouders om hun rol als opvoeder te verbeteren kan wel onderdeel zijn van het jeugdhulptraject. Mediation die alleen gericht is op het maken van afspraken is echter geen vorm van jeugdhulp.

Cijfers Wassenaar

Er wordt lokaal niet geregistreerd in hoeveel gevallen een (vecht)scheiding reden is voor het inzetten van jeugdhulp. Er zijn daarnaast geen volledige cijfers bekend over het aantal (vecht)scheidingen in Wassenaar: CBS registreert bijvoorbeeld alleen op landelijk niveau het aantal ontbonden huwelijken (dus niet scheidingen waar de ouders niet getrouwd zijn maar wel uit elkaar gaan) waar kinderen bij betrokken zijn. Het rapport 'Scheiden...en de kinderen dan?' van het platform Scheiden zonder Schade stelt o.a. dat 10% van de scheidingen een vechtscheiding is en dat 40% tot 50% van de jongeren die jeugd- en opvoedingsondersteuning ontvangen en 60% van de jongeren in de jeugdbescherming uit een scheidingssituatie (al dan niet vechtscheiding) komen.

Wanneer deze cijfers toegepast worden op Wassenaar komen we uit op het volgende beeld:

- Er zijn in 2020 in Wassenaar 459 unieke cliënten met een indicatie + declaratie in een of meerdere productcategorieën jeugd- en opvoedondersteuning (categorie 41, 43-46, 49,

54). Als 40% tot 50% uit een scheidingssituatie zou komen zou dit zo'n 183 tot 230 jongeren betekenen.

- Er zijn in 2020 in Wassenaar 28 kinderen met een indicatie + declaratie in de productcategorie Jeugdbescherming (categorie 48: voogdij en onder toezicht stelling). Dit zou betekenen dat 17 van hen uit een scheidingssituatie komen.
- Het totale aantal kinderen afkomstig uit een gezin met scheidingsproblematiek (al dan niet vechtscheidingen) zou dan tussen de 200 en 247 liggen.

De ervaring van de jeugdconsulenten en andere professionals is dat de problematiek rondom (vecht)scheidingen de laatste jaren toeneemt en dat bij de meeste meldingen waar zorgen zijn over de veiligheid van het kind (fysiek en emotioneel) er ook sprake is van scheidingsproblematiek en vechtscheidingen. Ook medewerkers die betrokken zijn bij de Veilig Thuis meldingen en multi-problematiek casussen ervaren dat een aanzienlijk deel van hun caseload bestaat uit gezinnen waarbij er (vecht)scheidingsproblematiek is. Kortom: scheidingsproblematiek en in het bijzonder vechtscheidingen dragen bij aan de kosten voor jeugdzorg en de stijging daarvan in de afgelopen jaren.

Financiën

In de registratie van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden wordt de oorzaak van de vraag om jeugdhulp niet bijgehouden. Er zijn dus geen exacte cijfers bekend. Wel kunnen de Scheiden zonder Schade percentages toegepast worden op de verschillende categorieën jeugdhulp:

- Tot 1 oktober 2020 is er zo'n € 2.500.000 gedeclareerd voor jongeren met een of meerdere indicaties voor productcategorieën 41, 43-46, 49 en/of 54. Als hier het percentage van 40% tot 50% op toegepast wordt ligt het bedrag tussen de 1 en 1.25 miljoen euro tot nu toe in 2020. Dit is inclusief de jongeren die jeugdbescherming ontvangen.
- Tot 1 oktober 2020 is er zo'n € 160.000 gedeclareerd op productcategorie jeugdbescherming/48. Als op de kosten voor categorie 48 het percentage van 60% wordt toegepast zou circa €100.000 toe te schrijven zijn aan casussen waar scheidingsproblematiek voorkomt. Deze kosten zijn exclusief zorg- en ondersteuning.

In een deel van de casussen zal de scheiding veroorzaker zijn van de problematiek, in een ander deel is de scheiding een factor in het verzwaren van al bestaande problematiek.

De Rijksoverheid heeft daarnaast een kostenanalyse laten maken omtrent complexe scheidingen¹. Hieruit blijkt dat er veel verschillende kostencomponenten zijn rondom een scheiding, van juridische hulp en hulp aan ouders en kind tot de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen. Niet alle kosten zijn voor rekening van de gemeente, maar deze kunnen snel oplopen wanneer meerdere vormen van ondersteuning worden geboden en zeker wanneer er sprake is van een gedwongen kader.

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2020/11/04/kostenanalyse-van-complexe-scheidingen/Eindrapportage+-+Kostenanalyse+bij+complexe+scheidingen.pdf>

Voorbeeld uit eindrapportage kostenanalyse complexe scheidingen (verkort).

Een stel met een kind (peuter) gaat uit elkaar en laat hun huwelijk ontbinden. De scheiding verloopt tumultueus en beide ouders liggen ondertussen in een voortdurende strijd. De veiligheid van het kind lijkt inmiddels in het geding. Er wordt 3 keer advies gevraagd aan Veilig Thuis en uiteindelijk een melding gedaan. Na onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming wordt door de rechter een Onder Toezicht Stelling opgelegd (OTS). Een gecertificeerde instelling levert in eerste instantie twee gezinsvoogden. Na een jaar is de situatie weliswaar wat verbeterd, de OTS wordt verlengd met nog een jaar. Inmiddels gaat het kind naar school. Hier blijkt sprake van gedragsproblemen en een achterstand. Er wordt gedurende een lange periode jeugdhulp ingezet.

De kosten voor de gemeente bedragen in deze casus gedurende 2 jaar in totaal € € 32.761. Dit is inclusief de kosten voor onderzoek, zorg en gezinsvoogden maar exclusief de kosten die de gemeente maakt voor de jeugdconsulenten, de toegang en eventueel extra overleg en regie. Naast de kosten voor de gemeente zijn er ook circa € 12.000 aan overige kosten, betaald door ouders, Zorgverzekering en het Rijk.

Mocht het kind uiteindelijk toch uit huis geplaatst worden, dan komen er zo'n € 15.000 aan kosten per jaar bij voor pleegzorg, exclusief kosten voor begeleiding en behandeling van het kind en de ouders en de kosten voor de inzet van de gecertificeerde instelling.